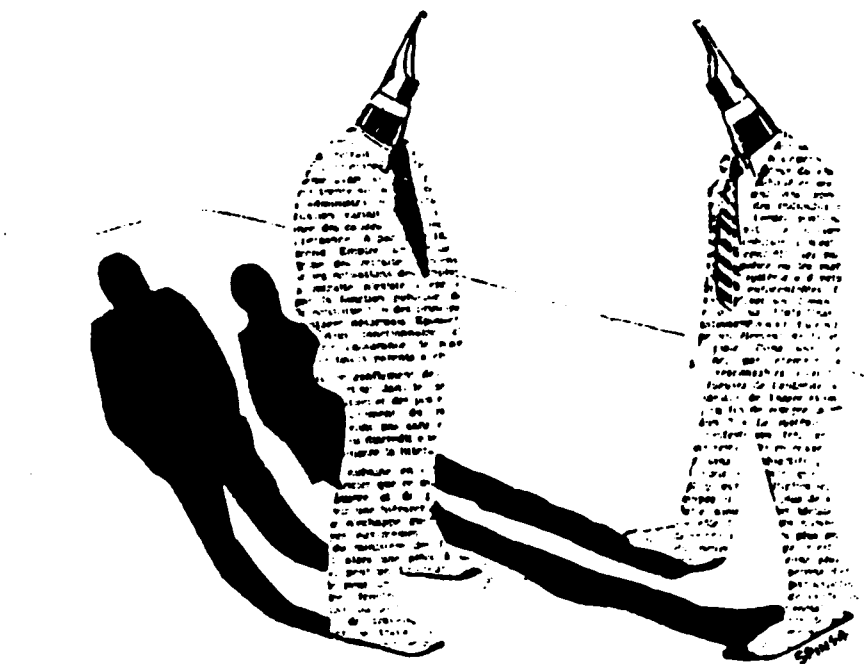

λόγος – αντίλογος – διάλογος

Ανάγκη Συμπαράταξης της Αριστεράς ή διαμόρφωσης ενός εναλλακτικού πόλου;

Πώς πρέπει να απαντήσει η ελληνική Αριστερά σήμερα στα προβλήματα της κρίσης που εμφανίζονται και στο πολιτικό και στο κοινωνικό πεδίο καθώς και στην διαφαινόμενη έλλειψη εμπιστοσύνης σημαντικού αριθμού πολιτών προς τις ξεκομμένες από το λαό πολιτικές εκπροσωπήσεις; Ένα ερώτημα που απασχολεί ένα μεγάλο ποσοστό Ελλήνων αριστερών, ανεξαρτήτως ιδιαίτερης κομματικής ένταξης ή συμπάθειας, και που εντείνεται όσο πλησιάζουμε προς την χρονική στιγμή των

εκλογών. Και αυτό όχι γιατί οι εκλογές είναι η λύση, μια και τα χρόνια συσσωρευμένα προβλήματα δεν πρόκειται να λυθούν με την όποια μονοκομματική «λύση» και αν προέλθει από αυτές, αλλά γιατί πολλοί σκέπτονται ότι για το μελλοντικό ξεπέρασμα της χρόνιας κρίσης προέχει μια συνολική αναδιάταξη των πολιτικών και κοινωνικών δυνάμεων και ως εκ τούτου, και από την ενίσχυση της Αριστεράς και στο εκλογικό πεδίο.

Πώς απαντά η επίσημη Αριστερά σε αυ-

τό το ζήτημα; Διαβάζοντας τις θέσεις του ΚΚΕ, από τα κείμενα του 12ου Συνεδρίου ως τις σημερινές αποφάσεις της Κ.Ε. συναντάμε σαν δεσπόζουσα λογική ως προς την προοπτική συνάντησης της Αριστεράς με την εξουσία, την συσπείρωση της με την μορφή της «Συμπαρατάξης»! Παράλληλα, η ίδια μορφή συσπείρωσης προτείνεται και σαν πλαίσιο συνενόησης με άλλες «συνιστώσες» με τις οποίες υπάρχουν κάποια κοινά σημεία στο πολιτικό επίπεδο. Αξίζει βέβαια να σημειωθεί ότι το πρώτο σημείο, το έχον αναφορά με την εξουσία, σιγά - σιγά υποβαθμίζεται και προέχον θεωρείται η συνενόηση με τις άλλες «συνιστώσες», γεγονός που θα επιτρέπει κάποιου είδους εκλογική σύμπραξη με κυρίαρχο βέβαια το ΚΚΕ ως πιο μεγάλη και οργανωμένη δύναμη. Συναντάμε δηλαδή μια λογική που περικλείει μέσα της την έννοια ότι «σε ένα δυνατό ΠΑΣΟΚ απαντάμε με μια δυνατή Αριστερά» παραγνωρίζοντας πλήρως τις διαφορετικές δυναμικές δύο διαφορετικών πραγμάτων όπως και το γεγονός ότι η σημερινή Αριστερά είναι πολυποικίλη, πολύμορφη και κατακερματισμένη και ότι λέγοντας αριστερά δεν εννοούμε μόνο πολιτικές αλλά και κοινωνικές δυνάμεις. Η λογική του ΚΚΕ είναι αυτή του στησίματος κάποιου «μπλοκ» πολιτικών δυνάμεων «από τα πάνω» με συμφωνίες κορυφής των όποιων εκπροσωπήσεων, άσχετα από την απήχηση τους στο εκλογικό σώμα. Δεν ενδιαφέρει δηλαδή η συνενόηση με υπαρκτές και δρώσες στην Κοινωνία δυνάμεις, αλλά με προσωπικά ή ομαδικά κατασκευάσματα, αρκεί αυτά να δηλώνουν την διάθεσή τους να συμμετάσχουν στην Συμπαρατάξη και βέβαια, εξασφαλίζοντας κάποια ανταλλάγματα... Πρόκειται για μια λογική που αναπαράγει τις δοσμένες σχέσεις του ΚΚΕ με ένα χώρο «προσωπικοτήτων» της Αριστεράς και μια ιδιόμορφη «συνδικαλιστική» λειτουργία και έκφραση και δεν επανατοποθετεί κανένα από τα πραγματικά προβλήματα που οδήγησαν την ίδια την Αριστερά σε κρίση, ούτε πολύ περισσότερο δίνει δυνατότητα αυτόνομης έκφρασης σε υπαρκτές

πρωτοπορίες όπως τα κοινωνικά κινήματα. Εμπεριέχει μια λογική επιδίωξης που αναπτύσσεται με το πάρε - δώσε των ενδιαφερομένων για την Συμπαρατάξη δυνάμεων. Μεταφέρει μηχανιστικά, την εμπειρία συσπείρωσης κάποιων δυνάμεων στις δημοτικές εκλογές στο επίπεδο των γενικών εκλογών, εξομοιώνοντας δύο διαφορετικού τύπου παρεμβάσεις.

Πρόκειται για την αναπαραγωγή λοιπόν κάποιων ήδη γνωστών πρακτικών με κάποιες άλλες λίγο «πιο σύγχρονες» μεθόδους. Είναι όμως αυτό που απασχολεί τους Έλληνες αριστερούς; Την εποχή που έχουν ξεφτίσει όλες οι έννοιες συμμετοχής με τις γνωστές ποδηγητικές των καθοδηγήσεων του ΚΚΕ (αλλά και του ΠΑΣΟΚ), την εποχή που κάθε διαφωνών αντιμετώπιστηκε με τον χειρότερο τρόπο και που κάθε έννοια «λαϊκής κυριαρχίας» ηχεί καχύποπτα και ίσως κάπου γελοία ως προς αυτούς που την πιπιλίζουν ενώ πράττουν ακριβώς τα αντίθετα, την εποχή δηλαδή που η όποια αριστερά θα κριθεί από το κατά πόσον θα είναι πριν από όλα και πάνω από όλα δημοκρατική και εναλλακτική. Προτάσεις για στησίματα κάποιων «μπλοκ» από τα πάνω είναι αποπροσανατολιστικά και αναπαράγουν τα ίδια αδιέξοδα (όπως και κάθε «αγώνας για ένα καλύτερο ΠΑΣΟΚ»).

Υπάρχει λοιπόν ανάγκη Συμπαρατάξης ή δημιουργίας ενός εναλλακτικού αριστερού πόλου βασισμένου στην συμμετοχή και στα Κινήματα;

Καταρχήν η δυνατότητα ανίχνευσης ενός κάποιου δρόμου που να έχει μέλλον για την ελληνική Αριστερά, περνάει μέσα από την κατοχύρωση δυνατότητας έκφρασης των ιδίων των ελλήνων αριστερών. Όχι γιατί ο διάλογος είναι η πρόταση διεξόδου αλλά γιατί μέσα από τον διάλογο, τόσο μέσα στο «σώμα» των αριστερών όσο και με την κοινωνία, θα προκύψουν οι προτάσεις. Όχι γιατί αντικαθιστούμε κάποιες έννοιες με νέα «φετίχ» αλλά γιατί είμαστε αναγκασμένοι αλλά και πεισμένοι ότι πολλά έχουν να ειπωθούν, και πρέπει πρώτα να

ειπωθούν πριν γίνουν πράξη. Έτσι και η πράξη θα είναι συλλογική και η συμμετοχή συνειδητή. Αναγκαία η δημοκρατική λειτουργία λοιπόν σε πείσμα πολλών παραδόσεων που την θεωρούσαν απλά «αστική» έννοια.

Επίσης, καθοριστικής σημασίας γεγονός είναι η δυνατότητα συνεύρεσης της «πολιτικής» με την «κοινωνική» αριστερά. Κάθε «λύση» έξω από τις υπαρκτές και δρώσες στην κοινωνία αριστερές δυνάμεις, είτε αυτές θρίσκονται σε πολιτικό κόμμα, είτε στο μαζικό κίνημα, είτε ανήκουν στα Κινήματα Κοινωνικής κριτικής, είναι λύση που αφορά το παρελθόν και όχι το παρόν και το μέλλον τόσο της Αριστεράς όσο και της χώρας. Με άλλα λόγια, συνεύρεση με τα δρώντα πρόσωπα, ομάδες, δυνάμεις για την διαμόρφωση ενός ριζοσπαστικού ρεύματος με στόχο μια σοσιαλιστική κοινωνία βασισμένη στη δημοκρατία, τις ελευθερίες, στην αυτοδιαχείριση. Ανάγκη η διαμόρφωση μιας άλλης οπτικής της Αριστεράς μέσω μιας διαφορετικής κουλτούρας και προσέγγισης από την κυρίαρχουσα παραδοσιακή των εθνικών θεμάτων. Χωρίς να έχουμε σχέση με τον εθνικισμό χρειάζεται μια άλλη λογική προσέγγισης του προβλήματος της αυτοδιάθεσης, της εθνικής ανεξαρτησίας, της εθνικής ταυτότητας, πόσο μάλλον που τα ζητήματα της Κύπρου και των τουρκικών διεκδικήσεων στο Αιγαίο παραμένουν ανοιχτά.

Αλλά, το κύριο και καθοριστικό παραμένει η αποκοπή του ομφάλιου λώρου με αυτό που αποκαλείται «παράδοση» ή «συνέχεια». Τίποτα ωφέλιμο δεν μπορεί να προκύψει από τις παραπέρα «επεξεργασίες» ή αναδιατυπώσεις μιας πορείας και παράδοσης καθ' όλα θεβαρημένης με αντιδημοκρατική νοοτροπία, με γραφειοκρατική αντίληψη, με ρεφορμιστική και συντηρητική ιδεολογία. Τομές ριζικές για μια άλλη, *Εναλλακτική* αριστερά με διαφορετικές απόψεις για την κοινωνία, την πολιτική, τον πολιτισμό είναι η μόνη λύση. Και σε αυτή την κατεύθυνση, θεωρώ ότι απόψεις που μιλούν για την προγραμματική Ανανέωση

και τον αριστερό δημοκρατικό εκσυγχρονισμό ανοίγουν ένα δρόμο.

Μιλάμε λοιπόν για δύο διαφορετικές προσεγγίσεις που απορρέουν από δύο διαφορετικές λογικές. Η μία, αυτή του ΚΚΕ, εξακολουθεί την ίδια αδιέξοδη αναπαραγωγή σχέσεων και προτύπων και η πρόταση της «Συμπαράταξης» εντάσσεται σε αυτή την λογική. Η άλλη, η προτεινόμενη, χωρίς να δηλώνει ότι επειδή υπάρχει συμμετοχή υπάρχει *a priori* και διέξοδος από την κρίση, αναβαθμίζει τον ρόλο και τον λόγο καθενός, ξαναδίνει στην «βάση» τα δικαιώματα της, προσπαθεί να επιτύχει πρώτα την εσωκομματική δημοκρατία για να έχει ουσιαστικό νόημα η πρόταση που απευθύνει προς την κοινωνία για ένα σοσιαλισμό με δημοκρατία και ελευθερίες, στηρίζεται στα Κινήματα και στην ίδια την Κοινωνία.

Προκύπτει λοιπόν σαφώς η αναγκαιότητα ύπαρξης ενός εναλλακτικού πόλου στην ελληνική Αριστερά και για αυτό τον λόγο. Πέρα δηλαδή από τις διαφορές με το ΚΚΕ και το ΠΑΣΟΚ σε ζητήματα στρατηγικής, προγραμματικών αρχών κλπ. τα οποία εδώ δεν θίγονται καθόλου, η αναγκαιότητα αυτή προκύπτει και για λόγους συμμετοχής και δημοκρατικής λειτουργίας. Θα ήταν κανείς αφελής αν υποστήριζε ότι αρκούν οι προθέσεις ή ότι με διακηρύξεις λύθηκε το πρόβλημα. Απεναντίας νομίζω ότι οι πάντες έχουν επίγνωση της δυσκολίας του εγχειρήματος, και λόγω διαφορετικών «γλωσσών» που προέρχονται από διαφορετικούς «κώδικες» επικοινωνίας και λόγω της δυσκολίας παντρέματος των πολιτικών πρωτοβουλιών με τους εκφραστές μαζικών και κοινωνικών κινημάτων. Ούτε παραγνωρίζεται το γεγονός ότι σήμερα η κοινωνία μας δεν διακρίνεται ιδιαίτερα για τις δημοκρατικές της ευαισθησίες (παραδείγματα αρκετά: αντιμετώπιση κοινωνικών μειοψηφιών από ομοφυλόφιλους μέχρι φυλακισμένους και από τοξικομανείς μέχρι αμφισβητίες). Όμως ή θα «χρυσώσουμε» λίγο το χάπι, οπότε θα οδηγηθούμε στα ίδια αδιέξοδα, ή θα αναλάβουμε την ευθύνη να προ-

χωρήσουμε από νέο δρόμο. Η απάντηση σε αυτό έχει ήδη δοθεί από πολλούς, γεγονός που επιτρέπει κάποια αισιοδοξία. Όσο η συμμετοχή θα διευρύνεται τόσο οι υπάρχουσες αντιστάσεις θα ξεπερνιούνται, όσο οι πρωτοβουλίες θα δυναμώνουν τόσο θα οδηγούμαστε σε νέες συνθέσεις. Τα οράματα της Αριστεράς είναι μεγάλα για να τα εναποθέσει κανείς στην όποια εκπροσώπηση, χρειάζεται πριν από όλα συνειδητή παρέμβαση και δράση, πρώτα από όλα των ελλήνων αριστερών για να μπορέσουν να

κινηθούν τα λημνάζοντα ύδατα της σημερινής πολιτικής πραγματικότητας, για να θγούμε από την λογική του δικομματισμού και του υπάρχοντος συσχετισμού στην ευρεία Αριστερά όπου η παρουσία του ΚΚΕ και του ΠΑΣΟΚ μόνο ασφυξία προκαλεί πλέον. Και πάνω από όλα, χρειάζεται να κάνουμε τη δική μας αυτοκριτική και να αφουγκραστούμε προσεκτικά γύρω μας.

Γιώργος Παπαγιαννόπουλος